

Barweetaab Āyēēng' nyēē kisirchi :Bāwulō Tēmētēewō

Taayta

Siriintēēt, yēē /kikēēsirē āk wōlēē /kikēēsirēē:
Yu kaakoowaany :Bāwulō ruutoonyii nyoo kibo ang'wan, kooyeey Rooma. /Kikeekerta subak kō nto yityo /keeratee nyōrōrōōnik. Kisirē barwaani bēsyōōsyēkyii chēbo lētuut kurataat kukaakuriik wokubakach :bāytooyiintēēt Nēērō nyēē ki rumiin kibkerkoong'nyaa. -/Mākiinkēt kule ki āyu yēē /kikēēsirē barwaani nteenee ākoy /kikēēsirē kukābēk :maata nyoo kibo Rooma ām kēnyiitaab 64 KK kutoombo kōōkēētē keey :Nēērō ām kēnyiitaab 68 KK. Isōōtē :biiko wōlēē wōō kule /kikēēbākāchē Bāwulō kēnyiitaab 67 nto 68 KK. /Kikiiyookyinē Tēmētēewō barwaani kumiitē Ēfēēsō.

Kiyēē mii āriit: Kikas :Bāwulō kule kiki-ikubakaakta :chōōrōōnuutēkyii, kunyoo kisirchi Tēmētēewō barwaani kuuyu kikiikung'ēēlēnchi miisin kut kwoomchi :yēēmootēēt kule nto kas Tēmētēewō. Nteenee kimātinyē ārookēnēēt ake tukul kuuyu kiinkētē kule ānkoo kimii wokubēku :soboonyii ām lēēkitō, kitinyē kāākēnēēt kule mākuriib inee :Yēyiin ām nyalilta nyoo buntēē :inee ām bēsyōōsyēchoo ng'eri yoo tākumiitē kōōrēēt kutoombo kut kōōwutē wōlēē mii :soboontaab kibchuulyo.

Ibooru :Bāwulō ām barweenyii kule riirēē :inee miisin biikaab Kiriistō choo kiikubuntēē wuuyin-

wookik āk wusiisyēēt kumii :icheek ng'wēnyuutaab bāytooyiintēēt Nēērō. Ikomkoomu Tēmētēwō kule kuriib kāāyēnchinooyēēt ām lōkōōywēkaab Kiriistō ankwaamta lōkōōywēchoo ām nyikanateet ānkoo kumiitē :wusiisyēēt. Kimāchāktōōs mbo kōōburyoong'to choo inēētē ng'al chēbo lembech.

Kiyēē āmu: Kiyēē irābchinē :barwaani miisin kukōōkomkoom biich kule /kēēmuytoochinē ng'al ānkoo ku chaang' :wuuyinwēk. Yēyiin nkit :nyēē mākubāw kiy ake tukul ānkutuwēnē choo ikēnēē keey inee. Māchāktōōs kurubē wōlēē kiwuu :so-boontaab Bāwulō.

Kyoorōōr keey :Bāwulō ānkumākyi Tēmētēwō bērrur

¹ Anii ku *lēbkēēyiintēēt Bāwulō nyoo āyēchinē Kāārārookiintēēt Yēesu yiisyēēt. Kitoola :Yēyiin ānkōōyookwoo chāā-āmchi biiko kurubta keey āk *soboontaab kibchuulyo nyoo kikuurtoowēēch kubununēē Yēesu Kiriistō. ² Āsiruung' inyiing' wērinyuu Tēmētēwō nyoo āchāmē miisin. Kōōbēruuring' :Baaba Yēyiin āk Mokoryoontēenyoo Yēesu Kiriistō. Kuriireeniing' ānkukōōning' kaalyeet.

Māchāktōōs /kēētirē /ānkiikoosēē keey Yēyiin

³ Ākutunkyinē Yēyiin kuu wōloo kiyēytooy mbo :kuuko ānkāāyēyē kiyēē ānkētē kule karaam. Kuuyu āsōōtiing' ākookoy, āsoowuung' bēēt āk kwēēmooy ānkāābirchinē Yēyiin kōōnkōy. ⁴ Yoo kaasoot wōlēē 'kiiriirte bēsyoonoo kyāābākooktiing', kwoomchoo :yēēmootēēt kule nto akasiing'

saang'erech. ⁵ Ānkētē kule 'ikoosēē keey Yēyiin miisin. Kiikoosēē keey :kōōkōōng' Lōyis Yēyiin āk koomēt Yuuniis, wōlēē ānkētitooy kule imiitē :nkinyiing' iyēyē kuu nyooto.

⁶ Kunyi, kurubta keey āk yooto, āsōōtuung' kule ikany kōōmwo keey :kāāmuukēywēēk choo kirōōbuung' :Yēyiin yoo kyāātiinyēēniing' āwunnyēk.

⁷ Mānāākōōnēēch :Yēyiin Tāmirmiryēēt nyēbo muyātēēt, nteenee kikōōnēēch nyēbo nyikanateet, chamateet āk riibēētaab keey. ⁸ Kunyoo, -meekany kunaming' :muyātēēt yoo +meeng'alaalee Mokoryoontēenyoo nto yoo isōōtoo anii nyoo / kiikeerata kubo inee. Nteenee, ikany kēēnyāliilchē :tukwaay kubo lōkōōywēk chēē kāroomēch kukōōniing' :Yēyiin nyikanateet.

⁹ Kiikooraraacheech :Yēyiin ānkiikukuurēēch kēēyēku biikyii. Manaayey kuu nyooto kubo kiy ake tukul nyēē kiikeeyey, nteenee kubo wōlēē māktooy :inee nkit ām mooyēēnyii āk mbo subak kubo chamateenyii nkityō. Kisimkuchameech :Yēyiin / kumānāākēētoow kōōrēēt ¹⁰ ānkōōboorwēēch chamataanaa ām chōōnēētaab Kāārārookiintēenyoo Yēesu Kiriistō. Kiikōōsyēēntoowēēch :Kiriistō meet ānkwoorōōrwēēch kēēlto nyēbo *soboontaab kibchuulyo kubununēē lōkōōywēk chēē kāroomēch. ¹¹ Kunyoo, kookutoola :Yēyiin a-amtaate lōkōōywēchu, āyēku *lēbkēēyiintēēt ānkāānēētootē ng'ālyoontēētaab manta. ¹² Kiyooto :nyēē /kiinyāliilchoo kuu nyiitēnyi. Ānkoo kuwuu

1:5 Yēyuut. 16:1   **1:6** 1Tēm. 4:14   **1:7** Room. 8:15   **1:8**
Room. 1:16; Ēfēēs. 3:1; 2Tēm. 2:9   **1:9** Ēfēēs. 2:9   **1:10** Tiitō 3:6
1:11 Room. 1:5

nyooto, -māāmuyoot, kuuyu ānkētē chiichēē kyāāyēnchi ānkāātinyēē man kule imuuchē kuriib kiyēē kiikōōtōōrwoo ākoy bēsyoonoo iyēēwunēē.

¹³ Tēmētēwō, 'inēētē biiko kuu wōloo kyāānēētitooy :anii ānkiikoosēē keey Kāārārookiintēēt Yēēsu ānkiichāmē biiko kuu wōloo kyāāyēytooy :anii. ¹⁴ Ikaaman ng'aleechaa kāroomēch choo /kiikiitōōruung'. Kuyēētyēēchiing' :Tāmirmiryēētaab Yēyiin nyoo minyē āriinyoo.

¹⁵ Ābērē 'inkētē kule kookubakaaktaa :chii ake tukul nyēbo yēēmēetaab Eesya kuboonto keey Fukēēlō āk Eermokeen.

¹⁶ Asooyē kule kuriiree :Yēyiin kaab Ōnēsifōōrō nyoo kimāmuyoot chokukasa arataat. Kichokōōbāybooyoo ānkōōtitiiroo btaman. ¹⁷ Yu kāwokuyit Rooma, koomuuch kucheeng'aateenaa wōlto ake tukul ākoy kut wokunyōōrwoo. ¹⁸ Ābērē 'inkētē kubooyiit man kule kiyēētyēēchoo :Ōnēsifōōrō ām kēēlwookik chēē chaang' yoo kyāāmiitē Ēfēēsō. Lēyyē, kuriiree :Mokoryoontēēt Ōnēsifōōrō bēsyoonoo itiiilchinē biiko ng'al.

2

Kiyēē māchāktōōs kuyēyē :Tēmētēwō yoo kānyōōr nyāliluutēk

¹ Wēnyoo, Tēmētēwō, ikiil, kuuyu 'inkētē kule chāmiing' :Kāārārookiintēēt Yēēsu ānkutiyying'.

² Nto tukuuk choo 'kiikāsē ā-āmu ām taayeetaab biiko chēē chaang', itōōrchi choo biiko chēē /kiikoosēē keey ānku chēē imuuchē kooneet

biiko alak. ³ Imuytoochi nyāliluutēk kuu chii nyēē āmē booryēēt nyēē karaam kubo Kāārārōokiintēēt Yēesu kuu wōloo kēēyēytooy :acheek. ⁴ Yoo kēewutēē keey :chii nyēbo lukēēt ng'aleekaab biikaab yēmēēt, -mēēng'ērēēchē nyēē wōō nyēbo lukēēt. ⁵ -/ Mākēētuwēnēē chii loong'eetaab labateet yoo kamarub mākuutēkaab kaang'weeneet. ⁶ Kāābātiin nyoo ikiilchinē keey kāābātiisyēēt ku nyooto :nyēē mächāktōōs / simkiikoochinē āmiikyii chēbo yiisyēēt. ⁷ Tēmētēwō, irōōtootē kiyēē āmwooyē, kuuyu makuyeying' :Mokoryoontēēt inkēt ng'aleechu tukul.

⁸ 'Inkēt kule king'eetee meet :Yēesu Kiriistō nyoo kichōōnēē kōōtaab *Tāwuti. Kuuyu ā-āmtootē lōkōōywēchu kāroomēch, ⁹ kaanyalil kut /kēērātoō wuu nyēē kaanyeeree ng'al. Nteenee, mēēmuuchāktōōs /keerat ng'ālyoontēetaab Yēyiin. ¹⁰ Kunyoo, āmuytoochinē kiy ake tukul kubo choo kiikukwey :Yēyiin, nto anyuun kooraraach nkicheek :Yēesu Kiriistō sukunyōōr lēbkēēyyēetaab kibchuulyo. ¹¹ Ng'ālyoo :nyoo nyēē /kēētiiyēē keey kuuyu,

“Yoo kākēēbēku āk Kiriistō
+mābokēēminy āk inee.

¹² Nto yoo kākēēmuytoochi,
+mābokēēbāytooyiisyē āk inee.

Yoo kakeetay :acheek,
+mawokutayeech :nkinee.

2:2 Yēyuut. 16:1-3; Room. 16:21   **2:3** 1Tēm. 1:18   **2:5** 1Kōōr. 9:24-27   **2:8** Mat. 1:1; 1Kōōr. 15:4   **2:9** Ēfēēs. 3:1; Filib. 1:12-14
2:10 Kolos. 1:24   **2:11** Room. 6:8   **2:12** Mat. 10:32-33; Room. 5:17

13 Ānkoo -/mākiikoosē keey biiko,
/kiikoosē keey inee,
kuuyu mātāyē keey :inee nkit.”

Chii nyēē chāmtooy :Yēyiin

14 Māchāktōōs isōōtyinē biiko ng'aleechu:
Imwoochi ām taayeetaab Yēyiin kule
māmāchāktōōs kukwiilēē keey ng'al. Māmii :kiy
mbo kisich :nyēē yēētyēēchinē :kwiilataanaa,
nteenee nyēērēē kāāsōōtēywēēkaab biiko choo
yēbchinē yīit. 15 Isyeem wōlēē 'imuuktooy iyey
yiisyēēng'uung' ām kēēlto nyēē karaam nyēē
chāmtooy :Yēyiin. Kutook kule iyēku chii nyēē
mātinyē muyāt ānku nyēē nāmē ng'ālyoontēētaab
manta ām kēēlto nyēē churtaat.

16 Itayee keey imwooyootē ng'al chēē mārubtooy
keey āk ng'ālyoontēētaab Yēyiin. Biiko choo
iwutootēē keey ng'al chēē wuu choo, mākutāsē
taay kulōōyēkiitu miisin ām wōlēē mii :Yēyiin.
17-18 Makwaamaat :kāānēētiisyēētaab bichoo biiko
kuu yoo āmootē :kisēērkeēchēēt kereenkaab chii.
Biiko alak chēē kichuunnyēē ng'ālyoontēētaab
manta ku Umenaayo ākoo Filēētō. Mwooyē
:bichuutēchu kule kiyeyakay kēny :ng'eeteetaab
meet kunyēērootēē kāāyēnchinooyēētaab biiko
alak. 19 Ānkoo kut kuwuu nyooto, tākōōyyoong'oot
:tiyēywoontēētaab Yēyiin / ānkēēkāsēē siruutēchu
mwooyē kule, “Inkētē :Yēyiin biiko chēē cheechii.”
Nto “Chii ake tukul nyēē kuurē Mokoryoontēēt
kumāchāktōōs kubakaakta miyootyēēt.”

2:13 Room. 3:3-4

2:14 1Tēm. 6:4, 20

2:16 1Tēm. 1:3-7

2:17-18 1Tēm. 1:3-7

2:17-18 1Tēm. 1:20

2:19 Kāāyīit. 16:5;

Yoowa. 10:14; Isa. 26:13; 52:11

20 Ām kōōto ake tukul nyēē wōō, miitē :tērēkōōk chēē /kikeeyeyee *ta-aabuut āk chēbo *feeteet. Miitē mbo subak :chēbo keetiik āk chēbo mēnēēt. /Kēēyēyiisyēē tērēkōōchu alak /kēēbāyēē tāyēēk, nto chuut alak /kēēkōnōrēē tukuuk chēē mābo koonyit. 21 Kunyi, yoo kēētiliilēē keey :chii ake tukul wōlēē mii :tukuuchoo miyootēch mākuyēk terekyeet nyēbo koonyit nyēē imuuchē :chiitaab kōōto kuyēyiisyēē kubo yiisyō ake tukul nyēē karaam kurubta keey āk wōlēē kichōbto.

22 Tēmētēwō, satee keey muchastaab āybēēr nyoo bo miyootyo ankiirub kēēlto nyoo karaam kuchurta, iyēku chii nyēē /kiikoosēē keey, nyēbo chamateet āk sinēnto. Iyey tukuuchooto kuu wōloo yēytooy :biiko alake choo sooyē Yēyiin ām moonik chēē tiliilēch. 23 Itayee keey kwiilateet nyēbo bēerbēeryo āk solwoonti. 'Inkētē kule yibu :ng'aleechaa wookuut. 24 Māmākyinē chii nyoo yēyē yiisyēētaab mokoryoontēēt kuyēyē wookuut. Nteenee mächāktōōs kutālāyiitu ām wōlēē mii :chii ake tukul, kōōnēētiisyē nyēē karaam ānkumuytooy. 25 Nto yoo mii :biiko chēē kwiilē inee, kumächāktōōs kuyisu muut ānkutinyēē mooyēēt kule imuuchē kōōkoochi nkicheek :Yēyiin mooyēēt kuweek sukōōnkēt manta. 26 Yooto, kōōmuuchē :icheek kusēw ankuchililee mastiitaab Kibrōkōsyoontēēt nyoo kiikunam icheek sukuyey kiyēē mächē :inee.

3

Chuunnyēētaab ng'ālyoontēētaab manta

2:20 Room. 9:21

2:21 2Tēm. 3:17

2:22 1Tēm. 6:11; 1:5

2:25 1Tēm. 2:4

1 Irōōtootē ng'ālyoontooni: Mākumiyātiitu :bēsyōōsyēk choo bo tabanta. 2 Mākusooyñēn :biiko, makucham beesaan, makukas keyy ānkumēēnyo. Mākung'āloolootēē Yēyiin nyēē miyaat, -mēēywēyē sikiikwaa āmātiny kumwooy kōōnkōy ām kiy. Mākuyēk biich chēē mā tiliilēch ām taayeetaab Yēyiin 3 āmātinyē chamateet. Māriirēē biich, mōlōlchinootē biich ng'al āmāriibē keyy. Mākukāwōōtēnē ānkuchāmē kuyēyē ng'al chēē miyootēch. 4 Mākuchoomtooy chuut ānkutuchinootē ng'al. Mākuyibē keyy kule inkētē kiy ake tukul. Mākuyēk biich chēē kicham lelesta āmāchāmē Yēyiin. 5 Mākuyēyē keyy kule bo Yēyiin, nteenee kutāyē kāāmuukēywēēkyii. Isatee keyy bichooto.

6 Mii :alake ām bichoo chēē bēētootē kēēstonikaab biiko alak subokōōbērbēērē koor chēē kuskusēch chēē kiikunyikisyi :ng'ōōkiswookik ānkutōōrtooy :muchas nyēbo kiy ake tukul.

7 / Kiinēētē kooruuchoo kibtaman, nteenee -mēēmuuchē kut kōōnkēt :icheek kutukul ng'ālyoontēētaab manta.

8 Kwiilē :bichoo ng'ālyoontēētaab manta kuu yoo kikwiilē :Yaane āk Yaambure *Muusa. Kiikutoonkōōyiis :bichu ānkiikubootyo ām manta.

9 Māyitē wuy :bichoo, kuuyu makukas :chii ake tukul bēērbēēryēēt nyēē boonto kuu wōloo / kikēēkāstooy chēbo Yaane āk Yaambure.

Ng'ālyoontēētaab lētuut nyēē / kikiikiimchi Tēmētēwō

10 Tēmētēwō, ābērē 'inkētē kurubta keyy āk kāānēētēywēēkyuu, wōlēē ābuurtooy, kiyēē

ānēmchinē keey ayey āk wōlēē āmoong'tēē keey Yēyiin. Inkētē mbo subak kule -māsimānyēēru ānkāāboontē chamateet āk muytaayeet. ¹¹ Inkētē mbo subak kule kyāāmuytoochi wusiisyēēt nyēē kyāānyōōru āk nyāliluutēk chēē kyāābuntēē yoo kyāāmiitē Antyookya, Ikonnyaa āk Luustra. Nteenee kisārwoo :Mokoryoontēēt ām tukuuchoo tukul. ¹² Nto kubooyiit man, +/mākēēwus chii ake tukul nyēē kēēnēmchi keey kurub Yēesu Kiriistō. ¹³ Nto biiko choo choolwookēnootiin, choo ibērbēēriisyootē, mākumiyātyi choo miisin. Kiikutēwēchākiis :choo ānkutēwēchootē biiko alak. ¹⁴ Nteenee, kurubta keey āk inying' ii, Tēmētēwō, itāsē taay irubē kiyoo /kiikiineetiing' ankiichamte, kuuyu 'inkētē biiko chēē kiinēētiing' ¹⁵ āk mbo subak wōlēē kiinkētītē siruutēkaab Yēyiin kung'eete leekwaanti. Kiikuyeying' :siruutēchoo inkēt kule nyōōru :chii kaararaacheet yoo keekaasee keey Yēesu Kiriistō. ¹⁶ Kwoonēē :siruutēchoo tukul wōlēē mii :Yēyiin. Kāroomēch :siruutēchooto, yoo /kiinēētiisyēē /ānkiiburyoong'tēē biiko /kēēchuulē /ānkiiboorchinē biiko kukārāmiitu kuchurta. ¹⁷ /Kēēyēyē kuu nyooto sukung'eet kuchōbākoy :chiitaab Yēyiin kutukul kubo yiisyō ake tukul nyēē karaam.

4

¹ 'Inkēt kule mākōōyēēw :Yēesu sukutoow bāytooyiisyēenyii. Kunyi, ām taayeetaab Yēyiin āk nyēbo Kāārārookiintēēt Yēesu nyoo

---

3:10 1Kōōr. 4:16   **3:11** Tyēēn. 34:19; Yēyuut. 13:50; 14:5, 19; 2Kōōr. 11:23-29   **3:12** Yēyuut. 14:22; 1Tēēs. 3:3   **3:16** Room. 15:4; 1Tēm. 4:13; 2Bēt. 1:21   **3:17** 2Tēm. 2:21

+māchokōōtiilchi ng'al biiko choo sobtōōs āk choo kiikubēk, āmwoowuung' kule, ² i-āmtooy ng'ālyoontēēt ākookoy ānkoo ku wuuyēch :ng'ala nto ku nyumnyumēch. Imuytoochinē yoo 'inēētē biiko ng'ālyoontēētaab Yēyiin, ichuulē, iburyoong'tooy ānkiikiimē. ³ Mākuchō :bēsyēēt nyēē mēēkōōmuuchē :biiko kut takucham kiyēē inēētē :siruutēk chēbo man. Makurub :bichoo kiyēē mächē :mētēwookwaa. Mākōōruruukoot kāānēētikwaa ku chaang' chēē mākōōnēētē icheek kiyēē kicham kuyēbchinē yiit. ⁴ Mākōōmiinkyi mēt ng'ālyoontēētaab manta ānkuwēēkyi keey tyoonkōōchoy chēē mābo man. ⁵ Nto inying', āmwoowuung' kule ikiil ām kēēlwookik tukul. Imuytoochinē nyāliluutēk chēē inyōōru. Iyēyē yiisyēēt nyēē /kēēmākyinē āmtooyiin kule kuyēyē. Iteryeech yiisyēēng'uung' tukul nyoo mächāktōōs kule iyēyē.

Ng'aleek chēē rubtooy keey āk Bāwulō

⁶ Mii wokuyitu :bēsyēēt nyēē / kēēmiitē / bokiikooytoo / keeyeyeenaa kōōsēēk. Kaakuyit :bēsyēēt nyēē āng'ēētēē kōōrooni. ⁷ Kwaa-am booryēēt nyēē karaam. Kwaawaany labateenyuu ānkwāākiilchi manta. ⁸ Kunyoo, mii kukānyoonwoo :kiito ake nyēē +/mākēētuwēnēēnoo. Nto kiyooto ku tuwēnēētaab churtaayeet. Tuwēnoonoto ku nyēē mākukōōno :Mokoryoontēēt nyoo churtaat yoo itiiilchinē biich ng'al. Mēēbērē anii nkit :nyēē mii chokutuwēnoo, nteenee chokutuwēnē biiko tukul choo mii kōōkēnoonu chōōnēēnyii.

4:1 Yēyuut. 10:42   **4:2** Yēyuut. 20:20   **4:3** 1Tēm. 4:1   **4:4** 1Tēm. 1:4   **4:5** 2Tēm. 2:3   **4:6** Filib. 2:17   **4:8** 1Kōōr. 9:24-25; 1Tēm. 1:18

⁹ Isyeem wōlēē 'imuuktooy ichōō areet akeenke wōli āmiitē. ¹⁰ Kookubakaaktaa :Teema ānkuwēēchi keey ākoy Tēēsālōōnikē kuuyu kikicham tukuuk chēbo kōōrooni. Kōōkuwo :nkinee Kērēēskē ākoy Kalatyaa ānkōōkuwo :nkinee Tiitō Taalmatyaa. ¹¹ Kwāāng'ētu nkit āk Luuka. Ichōōntē keey Māārkō, kuuyu chii :inee nyēē imuuchē kuyēētyēēchoo ām yiisyoonyuu. ¹² Kāāyooktē Tukiikō kuwo ākoy Ēfēēsō. ¹³ Kunyoo, yoo ichōōnii iyibwoo kābuutiinyuu nyoo kyāābākookyine kaab Kāārbō ām Turoowa. Iyibwoo mbo nkicheek kitaabuunekyuu ānku miisin choo /kikeeyeytee muuyto.

¹⁴ Kookwaaraantaa nyēē -/ mākyoomu :kiitoong'iintonoo bo karin nyoo / kēēbērē Alekisaanta. Nteenee mākyooyki :Mokoryoontēēt ām kiyēē kookuyey. ¹⁵ Kunyi, iriibēē keey :nkinyiing' wōlēē mii :chiichoo, kuuyu kikwiil ng'aleekyoo ām nkuruuk.

¹⁶ Yoo kyāāyēētē keey nyēbo taay, kumwēyēēnoo :chii ake tukul nyēē māmii :mbo akeenke nyēē kichokusārwoo. Lēyyē, āsooyē Yēyiin kunyōōchi bi-chooto kaat. ¹⁷ Ānkoo kiwuu nyooto, kichō :Mokoryoontēēt ānkōōtitiiroo sukung'et / kiimuuch / kyaamta ng'alyoontēēt kuchurta kubuntēēnoo anii nto anyuun, kukas :nkicheek biiko choo mā Yuutayeeek. Nteenee, / kikiiraraacheenaa kuu-tiitaab kimakeetyeet. ¹⁸ Makooraacheenaa :Yēyiin wōlēē mii :kiy ake tukul nyēē miyaat

---

4:10 2Kōōr. 2:13; Filib. 2:21; Kolos. 4:14   **4:11** Yēyuut. 12:12; Kolos. 4:14   **4:12** Ēfēēs. 6:21   **4:14** 1Tēm. 1:20   **4:16** 2Tēm. 1:15   **4:17** Tyēēn. 22:21; Tān. 6:22; Yēyuut. 1:8; 23:11

ānkōōrēētotoo nyēē karaam ākoy wāāwut kanyii
ām kibkōōnkōy. Lēyyē, kutōrōriit :Yēyiin ākookoy.
Kuwuuyiit nyooto.

Kāā-āmiisēēt

¹⁹ Isuboowoo Brisiila āk boontēenyii Akiila āk
nkicheek biikaab kaytaab boontēēt Ōnēsifōōrō.

²⁰ King'ētunēē :Eraasto Kōōriintō, nteenee
kyāābākooku Turōfiimō kumnyaanaat ām Milēētō.

²¹ Kunyoo, isyeem wōlēē 'imuuktooy iyitu wōli
kumānāāng'ootyēn :kōōrēēt. Isubooyiing' :Ēbuulō
āk Buutē āk Liinuus ākoo Kilaawutyaa āk nkicheek
mbo ng'eetaabiya alak tukul.

²² Kuriib :Yēyiin tāmirmiryēēng'uung'
ānkōōbēruuriing'.

4:18 Mat. 6:13; 2Kōōr. 1:10   **4:19** Yēyuut. 18:2; 2Tēm. 1:16-18

4:20 Yēyuut. 19:22; 21:29; Room. 16:23

Biibilya Nyēē Tiliil
New Testament in Sabaot (KE:spy:Sabaot)

copyright © 2011 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Sabaot

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

Printed book ISBN 9966002030

The New Testament

in Sabaot

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files
dated 29 Jan 2022

c68c9dca-518f-544b-a52e-82240cf64928